

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови та лінгводидактики

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

МІЖМОВНА ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ

підготовки здобувачів освіти
третього (освітньо-наукового) рівня

Луцьк – 2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «Міжмовна інтерференція» підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня. 30 серпня 2023 р.б с.

Розробник: Громик Юрій Васильович, кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та лінгводидактики.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

проф. Марія МОКЛИЦЯ

Силабус затверджено на засіданні кафедри української мови та лінгводидактики.

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

проф. Наталія КОСТУСЯК

I. Опис освітнього компонента

Найменування Показників	Галузь знань, спеціальність, освітні програми, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Очна форма навчання	Для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня усіх спеціальностей та освітньо-наукових програм	Вибірковий
Загальна кількість годин / кредитів – 120 / 4		Рік підготовки – 2
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр – 3
		Лекції – 10 год.
		Практичні заняття – 14 год.
		Консультації – 8 год.
		Самостійна робота – 88 год.
		Форма контролю – залік
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП Громик Юрій Васильович

Науковий ступінь кандидат філологічних наук

Вчене звання професор

Посада професор кафедри української мови та лінгводидактики

Контактна інформація gromyk.iurij@vnu.edu.ua 0957321894, 0978940440

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

Силабус вибіркового освітнього компонента «Міжмовна інтерференція» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня, водночас враховано специфіку освітньо-наукової програми «Мова, література і фольклор пограниччя» підготовки доктора філософії галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія».

Вибірковий освітній компонент «Міжмовна інтерференція» має важливе значення для формування фахового світогляду сучасних науковців-філологів. Лексичні запозичення, викликані інтерлінгвістичними контактами, – один зі шляхів поповнення лексичної системи будь-якої мови. Важливо розуміти механізм входження в мову чужомовного елемента, адже він не механічно переноситься, а органічно засвоюється мовою-реципієнтом на всіх мовних рівнях. Фонетичні та граматичні запозичення загалом ще мало систематизовані й осмислені. Окрім того, цікаво простежити специфіку контактування споріднених і типологічно різних мов, з'ясувати активність інтерферентних процесів на різних етапах розвитку української національної мови.

Мета викладання освітнього компонента – сформуванню розуміння природи міжмовних контактів, способів адаптації чужомовних елементів різних рівнів до системи мови-реципієнта.

Вивчення освітнього компонента спрямоване на виконання таких завдань: узагальнення і глибше осмислення проблематики міжмовної взаємодії загалом (зокрема специфіки контактування споріднених і типологічно різних мов) та на різних етапах формування літературної мови в Україні зокрема; дослідження механізмів входження в мову чужомовних лексичних елементів, способів їхньої адаптації до системи мови-реципієнта; простеження специфіки фонетичних та граматичних запозичень; формування навичок виявляти й коментувати

явища фонетичної, граматичної та лексичної інтерференції в українській мові (у її літературному та діалектному варіантах), а також уникати мовних помилок, які пов'язані із впливом контактних мов.

Soft skills: здатність логічно і критично мислити; креативність, оригінальність та ініціативність; уміння працювати в команді та взаємодіяти; навички ефективної комунікації; логічна аргументація; розв'язання проблем та формування ідей.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Бал
	Усього	у тому числі				
		Лекц.	Практ.	Сам.	Конс.	
1 семестр						
Змістовий модуль 1. <u>Теоретичні засади вивчення міжмовної взаємодії</u>						
Тема 1. Теорія міжмовних контактів	11	2	2	6	1	10
Тема 2. Запозичення та способи їхньої адаптації до системи мови-реципієнта	15	0	2	12	1	10
Разом за змістовим модулем 1	26	2	4	18	2	30
Змістовий модуль 2. <u>Міжмовна взаємодія на різних етапах формування літературної мови в Україні</u>						
Тема 3. Вияви міжмовного контактування в давньоукраїнський період (XI–XIII ст.)	10	2	0	8	0	10
Тема 4. Міжмовна взаємодія в середньоукраїнський період (XIV–XVII ст.)	10	2	0	8	0	10
Тема 5. Вияви міжмовної інтерференції в новій українській мові (від XVIII ст.)	10	2	0	8	0	10
Тема 6. Проблеми міжмовної взаємодії на сучасному етапі розвитку літературної мови. Контактний білінгвізм	10	2	0	8	0	10
Разом за змістовим модулем 2	40	8	0	32	0	40
Змістовий модуль 3. <u>Наслідки міжмовної взаємодії в українських діалектах</u>						
Тема 7. Запозичення з південно- та східнослов'янських мов в українських діалектах	20	0	4	14	2	10
Тема 8. Запозичення з західнослов'янських мов в українських діалектах	14	0	2	10	2	10
Тема 9. Запозичення з неслов'янських мов в українських діалектах	20	0	4	14	2	10
Разом за змістовим модулем 3	54	0	10	38	6	30
Усього годин / балів	120	10	14	88	8	100

Самостійна робота

Самостійна робота включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення тем і окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять.

Ефективність самостійної роботи викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного тестування і відображає в загальній оцінці за тему.

IV. Політика оцінювання

Політика оцінювання здобувачів освіти відповідає [«Положенню про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенню про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#)

Максимальний бал під час поточного оцінювання набирають здобувачі освіти, які якісно опрацюють теоретичний матеріал, вичерпно відповідають на додаткові запитання, грамотно використовують спеціальну термінологію та залучають додаткові відомості з запропонованих джерел, застосовують знання теорії під час виконання вправ і завдань.

Політика викладача щодо здобувачів освіти.

Здобувач освіти повинен відвідувати всі практичні заняття і брати активну участь в навчальній діяльності, а також виконувати завдання самостійної роботи. Пропущені з поважних причин заняття треба відпрацювати в дні консультацій протягом двох тижнів після виходу на навчання після вимушеної перерви. На заняття здобувач освіти повинен приходити вчасно. На заняттях не можна займатися сторонніми справами.

Політика щодо академічної доброчесності.

Здобувач освіти самостійно виконує завдання для практичних занять та самостійної роботи, так само завдання підсумкового контролю; надає правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказує джерела чужих думок у випадку їхнього використання.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими університет керується у своїй діяльності, можна докладно ознайомитися в [«Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів.

Здобувач освіти має можливість порушити будь-яке питання, яке має стосунок до процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуте відповідно до попередньо визначених процедур у ЗВО. Для врегулювання конфліктів у навчальному та освітньому процесі керуємося [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Здобувачам освіти також можуть бути зараховані результати навчання, здобуті в процесі формальної, неформальної та інформальної освіти. Відповідно до встановленого порядку можуть бути визнані результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), або окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені силабусом. Докладнішу інформацію можна отримати за покликанням: [«Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#)

V. Підсумковий контроль

Форма контролю успішності – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти відбувається під час поточного контролю (на практичних заняттях). Завдання поточного контролю (на практичних заняттях) оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації

академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

VI. Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

Громик Ю. В., Яворський А. Ю. Поліські діалекти в сучасній художній літературі. Луцьк, 2022.

Дзензелівський Й. О. Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі. Київ, 1969.

Жлуктенко Ю. О. Мовні контакти. Київ, 1966.

Зимовець Г. В. Міжмовна інтерференція в умовах контактного білінгвізму. Київ, 1997.

Історія української мови. Лексика і фразеологія. Київ, 1983.

Історія української мови. Морфологія. Київ, 1978.

Історія української мови. Фонетика. Київ, 1979.

Русанівський В. М. Історія української літературної мови. Київ, 2002.